

กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กระทรวงพลังงาน
กระทรวงอุตสาหกรรม
กระทรวงพาณิชย์
กระทรวงแรงงาน
กระทรวงการต่างประเทศ
กระทรวงการคลัง
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงพลังงาน
กระทรวงอุตสาหกรรม
กระทรวงพาณิชย์
กระทรวงแรงงาน
กระทรวงการต่างประเทศ
กระทรวงการคลัง
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงวัฒนธรรม
กระทรวงมหาดไทย
กระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงยุติธรรม
กระทรวงพลังงาน
กระทรวงอุตสาหกรรม
กระทรวงพาณิชย์
กระทรวงแรงงาน
กระทรวงการต่างประเทศ
กระทรวงการคลัง
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สภาผู้แทนราษฎร

๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอให้บูรณะเมืองเก่าศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามนายกรัฐมนตรี้ ดังต่อไปนี้

เมืองเก่าบาชายซึ่งในปัจจุบันคือเมืองเก่าศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเมืองเก่า มีอายุราว ๔,๐๐๐ ปีก่อนพุทธกาล ซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศิลปวัฒนธรรมของเมืองเก่า ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์น่าสนใจและควรอนุรักษ์ให้ประชาชนรุ่นหลังได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงวัฒนธรรมได้มีการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยถึงประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ รวมถึงประวัติของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ของเมืองเก่าศรีเทพหรือไม่ อย่างไร ขอทราบ รายละเอียด และปัจจุบันพื้นที่ของเมืองเก่าศรีเทพมีจำนวนเนื้อที่เท่าใด และพบการบุกรุกของราษฎรหรือไม่ อย่างไร หากมีการบุกรุกมีแนวทางแก้ไขอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. ปัจจุบันสำนักโบราณคดีได้มีการสำรวจและขึ้นทะเบียนโบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุของเมืองเก่าศรีเทพหรือไม่ อย่างไร และมีจำนวนเท่าใด ขอทราบรายละเอียด

๓. กระทรวงวัฒนธรรมได้มีการบูรณะเมืองเก่าศรีเทพ โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกัน บูรณะหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๔. จังหวัดเพชรบูรณ์มีโครงการที่จะบูรณะเมืองเก่าศรีเทพหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีการจัดโครงการ มีขั้นตอนอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิยม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดลพบุรี

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๕๑๕ ร.

ของ นายนิยม วรรณปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
เรื่อง ขอให้บูรณะเมืองเก่าศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ข้าพเจ้า นายโกศล พลกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายอนุรักษ์ จูริมาศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถามเรื่อง ขอให้บูรณะเมืองเก่าศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวดอง ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า เมืองเก่าศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเมืองโบราณที่ได้ชื่อเรียกมาจากพระวินิจฉัยของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ขณะดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเสด็จไปตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ และได้สำรวจพร้อมกับมีพระวินิจฉัยว่าเมืองโบราณที่เรียกกันโดยทั่วไปขณะนั้นว่า “เมืองอภัยสาลี” คงเป็นต้นเค้าของชื่อเมืองศรีเทพซึ่งเป็นชื่อเก่าของเมืองวิเชียรบุรีที่ปรากฏในสมุดคำฉบับร่างบอกเส้นทางให้คนเชิญไปบอกข่าวการสิ้นพระชนม์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าได้พบว่า บริเวณเมืองศรีเทพมีร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาตั้งแต่ราว ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว (ราวพุทธศตวรรษที่ ๕ - ๗) มีพัฒนาการที่นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างสืบเนื่องตลอดมาทั้งในช่วงวัฒนธรรมทวารวดี (ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๕) และช่วงวัฒนธรรมเขมร (ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๘) จนกระทั่งถูกทิ้งร้างไปจากสาเหตุเกิดปัญหาโรคระบาดร้ายแรงหรือปัญหาแม่น้ำป่าสักที่เป็นสายน้ำสำคัญสำหรับการบริโภคอุปโภคเปลี่ยนทางเดินประการใดประการหนึ่งหรือทั้งสองประการ ประกอบกันหรือจากสาเหตุประการอื่นๆ ที่ยังไม่สามารถสืบค้นได้ในปัจจุบัน ในช่วงประมาณปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙ อันเป็นช่วงที่วัฒนธรรมสุโขทัยและอยุธยาเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาแทนที่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก ซึ่งรวมระยะเวลาที่มีความเจริญรุ่งเรืองถึงกว่า ๘๐๐ ปี หลังจากนั้นประมาณ ๕๐๐ - ๖๐๐ ปีมาแล้ว จึงได้มีประชาชนจากจังหวัดลพบุรี นครสวรรค์และจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอาณาเขตติดต่อกันหรือเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวกเป็นต้นว่า บุรีรัมย์ มหาสารคาม นครราชสีมา อุบลราชธานี ยโสธรและชัยภูมิ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยกระจายอยู่โดยรอบเมืองศรีเทพกันอย่างสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ กระทรวงวัฒนธรรมโดยกรมศิลปากรได้มอบหมายให้สำนักโบราณคดีดำเนินการศึกษาค้นคว้า วิจัย อนุรักษ์และพัฒนาเมืองศรีเทพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๗๘ พร้อมทั้งมีการดำเนินการ

อย่างสืบเนื่องตลอดมาเพื่อจัดทำแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๔๔ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในแผนแม่บท เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๖ จึงได้ดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาตามแผนแม่บทโดยจำแนกเป็น ๘ แผน วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๒๘๕.๗๓ ล้านบาท ประกอบด้วย แผนการใช้ที่ดิน วงเงินงบประมาณ ๑๘.๖ ล้านบาท แผนอนุรักษ์โบราณสถาน วงเงินงบประมาณ ๖๒.๘ ล้านบาท แผนพัฒนาภูมิทัศน์ วงเงินงบประมาณ ๕๓.๐ ล้านบาท แผนพัฒนาสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ วงเงินงบประมาณ ๑๑๔.๑๕ ล้านบาท แผนพัฒนากายภาพชุมชน วงเงินงบประมาณ ๕.๔ ล้านบาท แผนพัฒนาการศึกษา อาชีพและศิลปกรรม วงเงินงบประมาณ ๑.๕ ล้านบาท แผนการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี วงเงินงบประมาณ ๕.๐๒ ล้านบาท และแผนพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว วงเงินงบประมาณ ๑๗.๓๒ ล้านบาท แต่เนื่องจากในช่วงที่มีการประกาศใช้แผนแม่บทสภาวะทางการเงินของประเทศไม่ค่อยดีนัก รัฐบาลจึงไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการตามแผนแม่บทได้ทั้งหมด ส่งผลให้การอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพยังไม่แล้วเสร็จตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ หากแต่สามารถดำเนินการไปได้บางส่วน เช่น ในส่วนของเมืองในของเมืองศรีเทพ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันรัฐบาลก็ได้มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมโดยกรมศิลปากรร่วมกับจังหวัดเพชรบูรณ์และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการปรับปรุงแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพขึ้นใหม่ให้มีความสอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบันยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้ถูกต้องและเหมาะสม อันจักส่งผลให้อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจและมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ให้ดำรงคงอยู่เป็นมรดกล้ำค่าของชาติ และประชาชนในชาติตลอดไปในอนาคตอันใกล้

ในปัจจุบันอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒,๕๓๕ ไร่ ไม่มีประชาชนเข้าไปอาศัยอยู่ในลักษณะของการบุกรุกแต่อย่างใด เพียงแต่เข้าไปใช้ประโยชน์ในทางการเกษตรโดยได้รับอนุญาตเป็นครั้งคราวและในบางพื้นที่ที่มีบริเวณโบราณสถานเท่านั้น เนื่องจากได้มีการปักกันเขตและจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลตรวจตราและป้องกันการบุกรุกอยู่เสมอ

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า รัฐบาลได้ประกาศให้เมืองศรีเทพเป็นโบราณสถานของชาติในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ตอนที่ ๗๕ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๘ และประกาศกำหนดขอบเขตในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๐ ตอนที่ ๒๕ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๐๖ หน้า ๘๕๕ และได้ประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗

บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ประกอบไปด้วยสองส่วนด้วยกัน ส่วนแรกเป็นพื้นที่ในส่วนเมืองโบราณศรีเทพ ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒,๘๘๕ ไร่ หรือประมาณ ๔.๗ ตารางกิโลเมตร

มีลักษณะเป็นเมืองที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบเมืองในวัฒนธรรมทวารวดีที่ยังคงสามารถรักษารูปแบบแต่เดิมไว้ได้อย่างสมบูรณ์มากที่สุด โดยไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแห่งหนึ่งของประเทศไทย แบ่งพื้นที่ภายในเป็นสองเมืองที่นับได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะที่พบไม่มากนักในเมืองร่วมสมัยเดียวกันที่พบในปัจจุบันโดยเมืองในพื้นที่ประมาณ ๑,๓๐๐ ไร่ เป็นเมืองรูปเกือบกลมที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร มีช่องประตูเมือง ๖ ช่องทาง และมีโบราณสถานซึ่งได้รับการขุดแต่งและบูรณะแล้วทั้งหมดประมาณ ๕๐ แห่ง อันมีโบราณสถานเขาค้างใน โบราณสถานปรางค์สองพี่น้องและโบราณสถานปรางค์ศรีเทพเป็นกลุ่มโบราณสถานสำคัญ รวมทั้งมีสระน้ำขนาดใหญ่จนถึงเล็กกระจายอยู่ทั่วไปประมาณ ๗๐ แห่ง โดยมีสระปรางค์เป็นสระน้ำสำคัญที่มีขนาดใหญ่และตั้งอยู่เกือบกลางเมือง ขณะที่เมืองนอกมีพื้นที่ประมาณ ๑,๕๘๕ ไร่ เป็นเมืองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าต่อออกไปทางด้านทิศตะวันออกของเมืองใน มีช่องประตูเมือง ๖ ช่องทาง และมีโบราณสถานซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและยังไม่ได้มีการขุดแต่งและบูรณะทั้งหมด ๕๕ แห่ง รวมทั้งมีสระน้ำขนาดใหญ่จนถึงเล็กกระจายอยู่ทั่วไปประมาณ ๓๐ แห่ง มีสระขวัญเป็นสระน้ำสำคัญที่มีขนาดใหญ่และตั้งอยู่กลางเมือง และส่วนที่สองเป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเหนือเมืองโบราณศรีเทพซึ่งเท่าที่สามารถสำรวจได้ในปัจจุบันนั้นมีโบราณสถานที่ยังมิได้มีการขุดแต่งและบูรณะประมาณ ๕๐ แห่ง ซึ่งมีพื้นที่รวมกันประมาณ ๕๐ ไร่ และส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือของเมืองโบราณสถานศรีเทพ โดยมีโบราณสถานเขาค้างนอกที่เป็นสถาปัตยกรรมเนื่องในวัฒนธรรมทวารวดีเช่นเดียวกับโบราณสถานเขาค้างใน และโบราณสถานปรางค์ฤๅษีที่เป็นสถาปัตยกรรมเนื่องในวัฒนธรรมเขมรเช่นเดียวกับโบราณสถานปรางค์สองพี่น้อง และโบราณสถานปรางค์ศรีเทพเป็นโบราณสถานสำคัญ

นอกจากนั้น บริเวณนอกเมืองโบราณศรีเทพห่างไปทางด้านทิศตะวันออก ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ยังมีโบราณสถานที่ถ้าเขาอมรรัตน์ที่มีพื้นที่ประมาณ ๒ ไร่ เป็นภาพสลักบนผนังถ้ำ เป็นรูปพระพุทธรูปและพระโพธิสัตว์ ที่สร้างขึ้นตามความเชื่อของพุทธศาสนาเถรวาทนิกายเนื่องในวัฒนธรรมทวารวดีราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕ อันมีความเกี่ยวพันที่ใกล้ชิดกับคติความเชื่อของคนในเมืองโบราณศรีเทพในช่วงเวลาเดียวกันอีกด้วย

ทั้งนี้ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มีโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดแต่งมากกว่า ๑๐,๐๐๐ รายการ คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า สำหรับในส่วนของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ในด้านการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพนั้น นอกจากการมีส่วนร่วมในลักษณะการทำงานจากแรงงานท้องถิ่นเข้าไปร่วมดำเนินการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถานตามแผนงาน และโครงการที่ได้รับงบประมาณในแต่ละปีแล้ว ยังมีการฟื้นฟูกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมที่เคยปรากฏหรือมีหลักฐานอันสะท้อนให้เห็นว่ามีมาตั้งแต่โบราณกาลโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

เหล่านั้นมาโดยตลอด อาทิ กิจกรรมเนื่องในวันสงกรานต์ กิจกรรมเนื่องในวันลอยกระทง เป็นต้น ทั้งนี้ ในอนาคตอันใกล้นี้ก็จักได้มีการส่งมอบโบราณสถานบางแห่งที่ผ่านการอนุรักษ์ และพัฒนาแล้วให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้ดูแลรักษา โดยอยู่ภายใต้ข้อกำหนดให้จ้างเหมาแรงงานในท้องถิ่นและหลักวิชาการด้านการอนุรักษ์โบราณสถานจากผู้เชี่ยวชาญของกรมศิลปากรอีกด้วย

คำตอบข้อ ๔ ขอเรียนว่า จังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ มาโดยตลอด โดยเฉพาะด้านการผลักดัน สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้รู้จักกันอย่างแพร่หลายขึ้น และการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจ และนักท่องเที่ยว อาทิเช่น ถนนรกรางเพื่อการท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสงกรานต์ เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อมีการร่วมกันปรับปรุงแผนแม่บทอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเสร็จเรียบร้อยแล้ว จังหวัดเพชรบูรณ์ก็จักได้เข้ามาร่วมกับกรมศิลปากรเพื่อดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพให้แล้วเสร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป